

Innst. S. nr. 129

(2002-2003)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Dokument nr. 8:145 (2001-2002)

Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad og Åsa Elvik om at omsetning av oppdrettstorsk skal legges inn under råfiskloven

Til Stortinget

SAMMENDRAG

I vill tilstand forvaltes torsken med knappe kvoter og streng kontroll for å hindre fusk og overfiske. Når disse artene også kommer fra oppdrett, kan det gi rom for å overfiske kvoter og skrive det som oppdrettstorsk. Gjennom råfiskloven er et kontrollapparat tilgjengelig for bruk gjennom det norske salgslagssystemet. Dette kontrollapparatet bør brukes også for oppdrettstorsk for å sikre en best mulig forvaltning av torsken. Et to-markedssystem kan bli konsekvensen dersom torskeoppdrett ikke legges inn under råfiskloven. Dette vil med stor sannsynlighet sette råfiskloven under hardere press. Fritak for oppdrettstorsk kan føre til at andre grupper av fiskere vil bryte ut og få fri omsetning av sin fisk.

I dokumentet fremmes følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om at oppdrett av torsk og andre kvoteregulerte marine arter underlegges omsetning etter råfiskloven."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Olav Akselsen, Bendiks H. Arnesen, Grethe Fosli og Aud Gaundal, fra Høyre, Silja Ekeland, Ivar Kristiansen og Anne Kathrine Slungård, fra Fremskrittspartiet, Øystein Hedstrøm og Lodve Solholm, fra Sosialistisk Venstreparti, Åsa Elvik og Trond Martin Sæterhaug, fra Kristelig Folkeparti, Rigmor Andersen Eide og Olaf Gjedrem og fra

Senterpartiet, Marit Arnstad, viser til at verdiskapingspotensialet i norsk fiskerinæring er stort. Det er derfor en viktig oppgave å sikre rammevilkårene for en lønnsom og bærekraftig forvaltning, slik at disse verdiene kan realiseres. Komiteen peker i den forbindelse på at oppdrett av hvitfisk, som torsk, er en viktig del av den framtidige råvareproduksjon for norsk fiskeindustri.

Komiteen vil understreke hvor viktig det er med en god og effektiv fiskeriforvaltning, og med kontroll av uttak av fisk.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, har merket seg at det er store ulikheter i synet på hvorvidt oppdrettstorsk bør legges inn under råfisklovens virkeområde. Det er flertallets oppfatning at vektige argumenter taler for dette, mens andre argumenter taler i motsatt retning.

Det har under høringen i komiteen blant annet blitt fremført som problematisk at villfanget torsk er underlagt omsetning etter råfiskloven mens oppdrettstorsk ikke er det, og at dette oppfattes som et todelt markedsystem. Flertallet viser til det store verdiskapingspotensialet som ligger i oppdrett av torsk og ser at det kan stilles spørsmålsteget ved at torsk er underlagt to ulike regelverk.

Komiteen vil vise til at oppdrett av torsk kommer inn under oppdrettsloven, og at denne loven også stiller krav til kontroll og regulering. Det er etter komiteens mening viktig å ha et regelverk som ikke oppfordrer til fiskefuske og kvotejuks, og her er også kontroll avgjørende viktig.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, ser videre at det kan være en ulempe ved å ha to ulike markedsordninger for bl.a. torsk, og mener dette er sider som bør vurderes nærmere.

Flertallet mener det er behov for å se på alle sider ved oppdrett i forhold til råfiskloven, og ber Regjeringen foreta en helhetlig vurdering av dette, og melde tilbake til Stortinget i egnet form. Flertallet fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen foreta en helhetlig vurdering av den framtidige omsetning av oppdrettstorsk, og melde tilbake til Stortinget i egnet form."

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti mener det er behov for å se på alle sider ved oppdrett i forhold til fiskerilovgivningen, og viser i denne sammenheng til brev fra Fiskeridepartementet av 25. oktober 2002 og 22. januar 2003 (vedlagt). I brevet av 25. oktober 2002 informeres det om at fiskeriforvaltningen står overfor et kartleggingsarbeid der fiskeriforvaltningen vil jobbe tett med forskere, havbruksnæringen, industrien og fiskernes representanter for å tegne et mest mulig realistisk bilde av en fremtid med store mengder oppdrettstorsk. Disse medlemmer viser til at fiskeriforvaltningen vil vurdere hvilke tilpasninger som kreves for å sikre kontroll med omsetning, hindre sammenblanding med vill fisk etc., etter hvert som utvikling og produksjon av torsk og andre nye oppdrettsarter blir en realitet. Denne gjennomgangen vil også ses i sammenheng med departementets arbeid med å erstatte dagens saltvannsfiskelov med en ny havressurslov. I tilknytning til dette arbeidet vil departementet også se på forholdet til øvrig sentralt lovverk.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser derfor til at departementet allerede er i ferd med å se på de eventuelle problemstillinger som kan oppstå ved utstrakt oppdrett av torsk og foreslår derfor at Dokument nr. 8:145 (2001-2002) vedlegges protokollen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til forslag fra representantene Marit Arnstad og Åsa Elvik om å legge omsetning av oppdrettstorsk inn under råfiskloven. Et hovedargument for en slik innretning av omsetningen er hensyn til ressurskontroll, særlig med hensyn til uttaket av vill torsk i forhold til kvoteregnskapet. Det har vært pekt på mulighetene for å omgå kvotereguleringer ved salg av vill torsk som oppdrettstorsk, eller som villfanget oppdrettstorsk. Disse medlemmer mener flere forhold taler imot slik regulering av omsetningen av oppdrettstorsk. Omsetning av produkter fra annen oppdrettsvirksomhet er ikke regulert tilsvarende, slik at omsetningsregulering av oppdrettstorsk ville være negativt konkurransevridende for oppdrett av torsk. Disse medlemmer mener det er viktig at torskoppdrett i denne tidlige utviklingsfasen får friest mulig handlingsrom med tanke på å utnytte de markedsni-

sjene som vill torsk ikke fyller. Inntil videre er produksjonskostnadene for torsk i oppdrett mye høyere enn råstoffpris for vill torsk, og oppdrettstorsken er dermed avhengig av å oppnå høye priser for å kunne oppnå lønnsomhet. Dette betyr at oppdrettstorsken vil måtte selges i perioder der det er liten tilgang på vill torsk, og at man i første rekke må dekke de høyere prissegmenter i markedet. Dette er forhold som markedet regulerer. Disse medlemmer viser også til at oppdrettstorsk kan få en positiv synergi med vill torsk ved at man samlet kan garantere leveranser av for eksempel fersk fisk gjennom hele året.

Disse medlemmer mener på denne bakgrunn at en modernisering og tilpasning av dagens regelverk er et bedre egnet redskap for ressurskontroll enn å underlegge oppdrettstorsk et omsetningsregime tilsvarende råfiskloven. For levendelagring og oppføring av torsk med vill opprinnelse gjelder i dag at alt skal omsettes i førstehånd gjennom salgslagene i henhold til råfiskloven. Med hensyn til kontroll med fisk i oppdrett er oppdretter til enhver tid pliktig til å holde oversikt over utsett og beholdning av akvatiske dyr, forbruk av spesifisert fôr, kvantum slaktet fisk, eventuell rømming av fisk, opptatt kvantum av død fisk etc., jf. drifts- og sykdomsforskriften i oppdrettsloven. Disse medlemmer mener det innenfor rammen av dette regelverket kan utøves kontroll som i praksis gjør det svært vanskelig å omsette fisk av vill opprinnelse førstehånd som oppdrettsfisk. Dette forutsetter imidlertid at myndighetene fullt ut praktiserer gjeldende regelverk.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn avvise forslaget.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Dokument nr. 8:145 (2001-2002) - forslag fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad og Åsa Elvik om at omsetning av oppdrettstorsk skal legges inn under råfiskloven - bifalles ikke.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

I

Stortinget ber Regjeringen foreta en helhetlig vurdering av den framtidige omsetning av oppdrettstorsk, og melde tilbake til Stortinget i egnet form.

II

Dokument nr. 8:145 (2001-2002) - forslag fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad og Åsa Elvik om at omsetning av oppdrettstorsk skal legges inn under råfiskloven - vedlegges protokollen.

Oslo, i næringskomiteen, den 18. februar 2003

Olav Akselsen
leder

Bendiks H. Arnesen
ordfører

Ivar Kristiansen
sekretær

Vedlegg 1

Brev fra Fiskeridepartementet v/statsråden til næringskomiteen, datert 25. oktober 2002

Dokument nr. 8:145 (2001-2002)

Jeg viser til brev fra Stortingets næringskomité av 10. oktober 2002 hvor det fremgår at komiteen har til behandling forslag fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad og Åsa Elvik om at omsetning av oppdrettstorsk skal legges inn under råfiskloven, dokument nr. 8:145 (2001-2002).

Næringskomiteen har bedt om Fiskeridepartementets vurdering av nevnte forslag.

Innledningsvis finner jeg grunn til å komme med en viktig presisering. Råfiskloven slik den er utformet i dag er ikke til hinder for at oppdrettsfisk omfattes av lovens bestemmelser og således underlegges et salgslags omsetningsenerett. Forskrift om førstehåndsomsetning av råfisk § 1 har nærmere bestemmelser om virkeområdet, herunder hvilke arter som er omfattet av omsetningsforbudet. Det er denne bestemmelsens 6. ledd som begrenser forbudet for de eksplisitt nevnte artene til ikke å omfatte "omsetning m.v. av kunstig klekket fisk som omsettes til videre oppdrett eller til konsum". For levendelagring og oppføring av torsk med vill opprinnelse gjelder i dag at alt skal omsettes i førstehånd gjennom råfiskloven.

Utviklingen av torsk som oppdrettsart er inne i en spennende fase der forskning, prøving og feiling etter hvert begynner å gi resultater som danner grobunn for en ny og viktig oppdrettsnæring i Norge. Analyser antyder produksjonstall opp mot 400.000 tonn om 15 - 20 år. Dette er store kvanta som vil kunne utgjøre en vesentlig del av torskemarkedet i fremtiden. Samtidig er det klart at dette fører med seg utfordringer som krever grundig forberedelse for å sikre en best mulig håndtering til fordel for hele fiskeri- og havbruksnæringen.

Det er viktig at torskeoppdrett i dagens tidlige utviklingsfase får handlingsrom med tanke på å utnytte de markedsnisjene som vill torsk ikke fyller. Inntil videre er produksjonskostnadene for torsk i oppdrett mye høyere enn råstoffpris for vill torsk, og oppdrettstorsken er dermed avhengig av å oppnå meget høye priser for å sikre lønnsomhet. Dette betyr at oppdrettstorsken vil måtte selges i perioder der det er liten tilgang på vill torsk, og at man i første rekke må dekke de høyere prissegmenter i markedet. Dette er forhold som markedet regulerer. Det har også vært påpekt at oppdrettstorsk kan få en positiv synergi med vill torsk ved at man samlet kan garantere leveranser av for eksempel fersk fisk gjennom hele året.

I kjølvannet av denne utviklingen vil forholdet til det tradisjonelle torskefisket vurderes nøye. I tråd med det foreliggende forslag har det vært argumentert for at all førstehånds omsetting av oppdrettsprodusert torsk bør reguleres på lik måte som villfanget torsk. Et hovedargument for en slik innretning av omsetningen har vært hensyn til ressurskontroll, særlig med hensyn til uttaket av vill torsk i forhold til kvoteregnskapet. Det har vært pekt på mulighetene for å omgå kvotereguleringer ved salg av vill torsk som oppdrettstorsk, eller som villfan-

get oppdrettstorsk. Dette er problemstillinger som jeg fullt ut er klar over og tar svært alvorlig. I forhold til kontroll med fisk i oppdrett skal det for øvrig nevnes at oppdretter til enhver tid plikter å holde oversikt over utsett og beholdning av akvatiske dyr, forbruk av spesifisert fôr, kvantum slaktet fisk, eventuell rømming av fisk, opptatt kvantum av død fisk etc, jf. drifts- og sykdomsforskriften i oppdrettsloven. Innenfor rammen av dette regelverket kan kontroll utøves som i praksis gjør det svært vanskelig å omsette fisk av vill opprinnelse førstehånds som oppdrettsfisk.

Fiskeridepartementet er opptatt å finne løsninger på utfordringene som belyses ovenfor, slik at forholdene legges til rette når oppdrettsnæringen har kommet så langt at produksjonen er i gang for fullt. Vi står overfor et kartleggingsarbeid der fiskeriforvaltningen vil jobbe tett sammen med forskere, havbruksnæringen, industrien og fiskernes representanter for å tegne et mest mulig realistisk bilde av en fremtid med store mengder oppdrettstorsk. På dette grunnlaget skal det vurderes hvilke tilpasninger som kreves for å sikre kontroll med omsetning, hindre sammenblanding med vill fisk etc., etter hvert som utvikling og produksjon av torsk og andre nye oppdrettsarter blir en realitet. Gjennomgangen må også ses i sammenheng med departementets arbeid med å erstatte dagens saltvannsfiskelov med en ny havressurslov. I tilknytning til dette arbeidet vil vi også se på forholdet til øvrig sentralt lovverk. Slik jeg ser det kan modernisering og tilpasning av dagens regelverk fremstå som et mer egnet redskap for ressurskontroll enn det å underlegge oppdrettstorsk et omsetningsregime som følger av råfiskloven.

Jeg vil for øvrig fremheve en viktig årsak til at salgslagene fungerer som de gjør i dag. Fiskerne ønsker seg ordningen og ser nytten i å være underlagt et slikt system som råfiskloven innebærer. Så langt har oppdretterne ikke sett samme behovet for en samlet organisering. Dersom dette standpunktet skulle endre seg mener jeg imidlertid spørsmålet må vurderes i forhold til eventuelt å legge til rette for gjennomføringen av et slikt krav.

Departementet er, som jeg har redegjort for, kommet i gang med et viktig arbeide for å møte de utfordringer oppdrettsnæringen står overfor i fremtiden. Vi må både se på kontrollregelverket for det tradisjonelle fisket, og ikke minst må oppdrettsregelverket vurderes med tanke på tilpasninger til en ny situasjon. Vi tar kontrollarbeidet på alvor. Samtidig må det legges til rette for næringsutvikling også innenfor fiskerisektoren. Oppdrett av torsk er i sin spede begynnelse. Næringen har behov for andre former for kontroll og støtte fra forvaltningens side enn hva førstehånds-omsetningssystemet kan bidra med på dette stadiet. På denne bakgrunnen mener jeg det på det nåværende tidspunktet ikke er aktuelt å foreta en forskriftsendring for å underlegge oppdrettet torsk og andre kvoteregulerte marine arter omsetning etter råfisklovens system.

Vedlegg 2

Brev fra Fiskeridepartementet v/fiskeriministeren til næringskomiteen, datert 22. januar 2003

Dokument 8:145 (2001-2002) - saksopplysning

På bakgrunn av diskusjonene under Næringskomiteens åpne høring 9. januar 2003 av forslag fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad og Åsa Elvik om at omsetning av oppdrettstorsk skal legges inn under råfiskloven, dokument nr. 8:145 (2001-2002) samt oppslagene i mediene i ettertid, har jeg funnet det nødvendig å tilskrive komiteen i sakens anledning.

Bakgrunnen for min henvendelse er at diskusjonen i forhold til dokument 8:145 (2001-2002) fortsatt synes å legge til grunn at råfiskloven må endres dersom oppdrettsfisk skal kunne omsettes gjennom det omsetningssystemet som loven regulerer. I mitt brev til Næringskomiteen av 25. oktober 2002 fant jeg det nødvendig, på bakgrunn av forslaget fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad og Åsa Elvik, å komme med en viktig presisering innledningsvis:

"Råfiskloven slik den er utformet i dag er ikke til hinder for at oppdrettsfisk omfattes av lovens bestemmelser og således underlegges et salgslags omsetningsenerett. Forskrift om førstehåndsomsetning av råfisk § 1 har nærmere bestemmelser om virkeområdet, herunder

hvilke arter som er omfattet av omsetningsforbudet. Det er denne bestemmelsens 7. ledd som begrenser forbudet for de eksplisitt nevnte artene til ikke å omfatte "omsetning m.v. av kunstig klekket fisk som omsettes til videre oppdrett eller til konsum". For levendelagring og oppføring av torsk med vill opprinnelse gjelder i dag at alt skal omsettes iførstehånd gjennom salgslagene i henhold til råfiskloven."

Kongen er i henhold til råfiskloven blant annet tillagt kompetanse til å gi nærmere bestemmelser om omfanget av forbudet mot omsetning utenom eller med godkjenning av en salgsorganisasjon av fiskere (fiskesalgslag). Dette innebærer i praksis at eventuelle endringer i forbudets omfang, eksempelvis at oppdrettet fisk skal omsettes gjennom salgslagsystemet, krever endring av råfiskforskriften. Dette må skje ved Kongelig resolusjon.

Jeg håper dette kan bidra til å klargjøre den juridiske situasjonen på området. Når det for øvrig gjelder spørsmålet om omsetning av oppdrettet fisk viser jeg til mine kommentarer i nevnte brev til Næringskomiteen av 25. oktober 2002.